

PRISTAGARE

Årshögtiden den 5 februari 2023

Karl Emil Tollanders pris om 45 000 euro och den Tollanderska medaljen tillfaller professor och biskop emeritus **Gustav Björkstrand** för verket *Svenska psalmförfattare i Finland*. Med säker blick för detalj och kontext förenar Björkstrand personporträtt och skildringar av psalmbokskommittéernas arbete med ingående analyser av psalmtexter från äldre och nyare tid. Genom en välbalanserad kombination av närläsning och distansläsning av de studerade texterna i deras historiska sammanhang uppnår boken sitt syfte att återupprikta kontakten med psalmerna som en kulturskatt. Boken kröner en lång karriär som biskop, professor, rektor, riksdagsman och minister, vilken har få motstycken i finländskt samhällsliv.

Ett pris om 25 000 euro ur Bokhandlaren Bo Carleskogs fond tillfaller författaren **Matilda Gyllenberg** för barnromanen *Hundra dagar hemma*. Med förbluffande gehör för 11-åringens inre svärta och orkestrerad av Maria Sanns imponerande illustrationer, skildrar författaren skolvägraren. Jag-berättelsen om Nike Sylvia Irene tjänar som sköld och triumf för den läsare som vill men inte förmår gå till skolan. För vuxna är den en ögonöppnare och tröst, en empatisk replik i en högaktuell skolfråga.

Ett pris om 25 000 euro ur Irma Carrells testamentsfond tillfaller författaren **Ulrika Nielsen** för diktessån *Tingen*. Med obducentens precision dissekerar och rekonstruerar författaren de materiella tingens emotionella betydelse och faktiska obetydlighet. Språket, leken med ingenting är lika exakt och briljant som snitten genom ambivalensen i att äga, spara, sortera, samla och slänga. Texten bråkar sunt med läsaren: "Vad gör tingen med mig och vem blir jag genom att avstå?"

Ett pris för dramatiskt verk om 25 000 euro ur Ragnar, Ester, Rolf och Margareta Bergboms fond tillfaller dramatikern **Mikaela Hasán** för dramatiseringen av *Själarnas ö* av Johanna Holmström. Mikaela Hasán visar tro på det friska i människan i sin gestaltning av de svåraste kvinnoöden på gudsförgättna Sjalö. Hon har också i över tjugo års tid lyft DuvTeatern till dess konstnärliga framgångar genom att låta strålkastarljuset lysa över teaterns skådespelare och deras personliga texter, som hon lekfullt förenat till nyskapande föreställningar.

Ett pris för kulturhistorisk gärning om 25 000 euro ur Ragnar, Ester, Rolf och Margareta Bergboms fond tillfaller professor **Hannu Salmi** för en mångfasetterad forskningsinsats. Salmi har insiktsfullt behandlat musikens, teknologins och det audiovisuella kulturhistoria. Med nyskapad digital optik har han i utforskningen av informationsflöden mellan Finland och Sverige synliggjort texters verkan och sammanbindande betydelse. I sitt senaste verk blottlägger Salmi initierat de känslor och den gränsöverskridande hjälpvilja som Åbo brand väckte.

Ett pris om 25 000 euro ur Eklund-Modeenska fonden med tillhörande medalj tillfaller författaren och biologen **Annika Luther** för verket *Rågen. En spretig historia*. Genom att ställa rågen, den tillsynes vardagliga och nästan bortglömda växten, i centrum för sin analys påminner Luther om betydelsen av naturens biologiska mångfald och människans ansvar för dess bevarande. Med en imponerande precision belyser hon sådeslagets naturvetenskapliga sammanhang och långa kulturhistoria i Finland, men också dess övergripande betydelse för vårt välmående.

Ett pris om 20 000 euro ur Astrid och Bertel Appelbergs fond tillfaller författaren **Johannes Ekholm** för romanen *Karmakoma*. Millenniumskiftets sinnesstämning, möjligheter och farligheter skildras krasst och utan nostalgi. Ekholms prosa väjer inte för det fula, våldsamma och stötande. Trots detta präglas berättandet av värme, empati och humor. *Karmakoma* gestaltar och gran-

skar ungdomstidens särskilda modus, dess egenartade vitalism, nyfikenhet, rastlöshet och törst.

Ett pris om 12 500 euro var ur Ingrid, Margit och Henrik Höijers donationsfond II tillfaller historikerna **Sture Lindholm** och **Cecilia Toivanen** för verket *Ekenäs Universitet – där inbördeskriget inte slutade 1918*. Författarna förankrar sin skildring av fångandet och tvångsarbetsinrättningen i Dragsvik under 1920-talet i ett rikligt och tidigare outnyttjat källmaterial. Deras detaljrika framställning lyckas levandegöra såväl fångarnas som personalens vardag. Boken ringar in betydelsen av landets största politiska fångelse för vänsteridentitet och klasskamp i den unga republikens turbulenta begynnelse.

Ett pris om 9 000 euro var ur Paul Werner Lybecks testamentsfond tillfaller författaren **Nina Gran** och illustratören **Sanna Mander** för boken *Dikter för små öron*. Nina Grans sprittande verser och Sanna Manders underfundiga illustrationer väcker lusten till poesi hos både stora och små. Vi får lära känna fantasifulle men samtidigt märkligt välbekanta figurer som bärsärken, lipsillen och pottsorken. Med Hellsingsk lekfullhet klär bokskaparna den evigt barnsliga erfarenheten i ord och bilder som ger inblick i tillvarons hemlighet.

Ett pris om 9 000 euro var ur Paul Werner Lybecks testamentsfond tillfaller författaren **Malin Klingenberg** och illustratören **Maria Sann** för boken *Skelettet*. De har skapat bilderbokskonst som tar barnets exis-

tentiella resonemang i relation till ett benbrott på allvar, och som samtidigt främmandegör det förgivettagna också för den vuxne medlåsaren. Människoskelettets filosofiska potential frigörs genom påhittiga infallsvinklar och konstnärliga uttryck som sätter barnets upplevelse i centrum, utan pekpinnar.

Ett pris om 15 000 euro ur Marcus Collins minnesfond tillfaller konstnären **Caroline Pipping** för hennes färgintensiva måleri, som med ett existentiellt grepp och en osvikligt vänlig ton öppnar en dialog med globala kulturer och tanke-system. Hon förenar figurativa och abstrakta element och inbjuder till ett livfullt och reflekterande seende. Samtidigt ingjuter hon hopp genom att påminna om det goda och sköna omkring oss.

Granberg-Sumeliuska priset om 10 000 euro tillfaller författaren **Rosanna Fellman** för diktsamlingen *Republikens president. Tasavallan presidentti*. Diktverket kommenterar träffande den rådande politiska verkligheten, där formen är viktigare än innehållet och väljarnas uppmärksamhet fångas av oväsentligheter. Svenska blandas med finska och stilen är satirisk och rå. Presidenten, tillika verkets huvudperson, en hängiven medelålders kvinna, väcker ändå sympati. *Republikens president* är ett nästan obehagligt angeläget verk i dagens Finland.

Ett pris om 10 000 euro ur Harald och Jenny Neovius minnesfond tillfaller författaren **Sara Ehnholm Hielm** för essäsamlingen *Hur jag gick på bio och aldrig kom tillbaka*.

Hennes essäer väver samman självbiografiska reflektioner och briljanta filmanalyser, varigenom liv, konst och kritik kommer i inbördes beröring. De handlar om begärande, bedömande och befriande blickar i filmens historia. I sina texter tar Ehnholm Hielm makten över det traditionellt sett manliga begäret och ger plats åt flickors och kvinnors lustfyllda seende.

Ett pris om 10 000 euro ur Ingrid, Margit och Henrik Höjers donationsfond I tillfaller politices doktor **Andreas Eklund** för avhandlingen *Statsstruktur och regimförändring – En jämförande studie av sjutton länder i Mellanöstern och Nordafrika 2011–2019*. Med stöd av ovanligt breda kunskaper om vitt skilda politiska kontexter bidrar Eklund med nya insikter i regimförändring och demokratisering i Mellanöstern och Nordafrika efter den arabiska våren 2011. Avhandlingen ger ett teoretiskt välgrundat prov på den jämförande statsvetenskapliga forskningens styrka.

Ett pris om 5 000 euro var ur Ingrid, Margit och Henrik Höjers donationsfond I tillfaller filosofie doktor **Maria Kautonen** och docent **Mikko Kuronen** för verket *Uttalsinläring med fokus på svenska*. Med stark förankring i såväl teoretiska modeller som nya forskningsrön lyfter författarna fram den viktiga men ofta förbisedda relationen mellan uttal och begriplighet. En eminent introduktion till fonetikens värld och insiktsfulla resonemang om pedagogiska implikationer av de empiriska resultaten gör boken till en värdefull kunskapsbank med stor tillämpningspotential.

Ett pris om 10 000 euro ur Ingrid, Margit och Henrik Höjers donationsfond I tillfaller filosofie doktor **Maria Vainio-Kurtakko** för verket *Ett gott parti. Scener ur Ellan de la Chapelles och Albert Edelfelts liv*. Vainio-Kurtakkos gedigna studie fokuserar 1800-talets finländska konstvärld, dess internationella dimensioner och materiella förutsättningar med makarna Edelfelts äktenskap och familjeliv som sin utgångspunkt. Verket uppmärksammar speciellt Ellan de la Chapelle och blir en fascinerande detaljerad analys om klass- och maktpositioner i en tid som präglas av samhällelig rörlighet och förändring.

Ett pris om 10 000 euro ur O. F. Hultmans prisfond tillfaller filosofie doktor **Heidi Poutanen** för avhandlingen *Ekologisk produktion och konsumtion i skrift och bild. En socialsemiotisk analys av grön marknadsföring i finlandssvenska kundtidningstexter*. Genom sitt fokus på språket om det ekologiska öppnar avhandlingen dörren till ett gryende forskningsområde som ligger i tiden. De skickligt utförda analyserna visar hur språkliga strategier kan legitimera konsumtion och utmynnar i en kritisk diskussion om det paradoxala i grön marknadsföring: att uppmana till hållbart tänkande och samtidigt stimulera förbrukning.

Ett pris om 6 000 euro ur Selma Wasastjernas prisfond tillfaller författaren **Christoffer Steffansson** för romanen *Loop*. Det är en pratig, rolig och charmig roman som utspelar sig under en sommardag i Borgå. Gränserna mellan hög- och lågkultur tappar betydelse i vindlande samtal mellan tre vänner, där frukostflingor behandlas med samma vördnad som världslitteraturens klassiker. En livsglad generationsroman för alla nittitalister, men också en sympatisk hyllning till vänskapen.

Ett pris om 6 000 euro ur Femtioårsfonden tillfaller docent **Julia Korkman** för verket *Minnets makt. Berättelser från rättsalen*. I boken får läsaren följa med rättspsykologen Korkmans fascinerande resonemang kring minnets roll i brottsutredningar och hela rättsprocessen. Känslofyllda frågor om minnets begränsningar och sårbarhet behandlas på ett medryckande sätt som får läsaren att också reflektera över sina egna minnesbilder och deras pålitlighet.